

**Prešovská univerzita v Prešove
Gréckokatolícka teologická fakulta**

Štefan Paločko – Marek Petro

**RELEVANTNÉ ETICKÉ HODNOTY
SO ZAMERANÍM NA VŠESTRANNÝ A TRVALÝ
ROZVOJ SPOLOČNOSTI**

Prešov 2024

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- AKVINSKÝ, T.: *Teologická summa I*. Olomouc : Vydali profesori bohovědného učiliště řádu dominikánského v Olomouci, 1937.
- ANZENBACHER, A: *Úvod do etiky*. Praha : Academia, 1994, 296 s. ISBN 80-20009-17-5.
- BEHE, M.J.: *Darwinova černá skříňka*. Praha : Navrat domů, 2001, 340 s. ISBN 80-7255-008-X.
- BENEDYKT XVI: *Encyklika "Caritas in Veritate"*. Città del Vaticano : Libreria Editrice Vaticana, 2009.
- BENEDYKT XVI: *Poznanie prawdy: Wykłady papieskie*. Kraków : WAM, 2017, 160 s. ISBN 978-83-277-1362-9.
- BORYS, T.: Zrównoważony rozwój – jak rozpoznać ład zintegrowany. In: *Problemy Ekorozwoju – Problems of Sustainable Development*, 2011, roč. 6, č. 2, s. 75 – 81. [cit. 2024.04.11.] file:///C:/Users/marek/Downloads/Borys.pdf.
- BURDETT, M.S.: Proximate and Ultimate Concerns in Christian Ethical Responses to Artificial Intelligence. In: *Studies in Christian Ethics*, 2023, roč. 36, č. 3. ISSN 0953-9468. |
- ČIPKÁR, J.: *Etika a právo*. Košice : Univerzita P.J. Šafárika, 2010, 381 s. ISBN 978-80-709-7808-5.

- DARWIN, CH.: *O původu člověka*. Praha : Academia, 2006, 360 s. ISBN 80-200-1423-3.
- DOROBANTU, M.: Artificial Intelligence as a Testing Ground for Key Theological Questions. In: *Zygon®*, 2022, roč. 57, č. 4. DOI <https://doi.org/10.1111/zygo.12831>.
- ERDŐ, P.: La certezza morale nella pronuncia del giudice. In: HOLEC, P. (ed.): *Ius et Iustitia: acta VII. symposii iuris canonici anni 1997*. Spišská Kapitula; Spišské podhradie : Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 2004, 121 s. ISBN 80-891-7008-0.
- FRONCZAK, P.: Doktor Herta Oberheuser i jej działalność medyczna w KL Ravensbrück w świetle zeznań świadków i ofiar eksperymentów. In: *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica*, 2016, č. 96, s. 213 – 223. [cit. 2024.04.13.] <https://czasopisma.uni.lodz.pl/historica/article/view/1527/1188>.
- FRYZEŁ, B.: Ekonomiczny aspekt globalizacji. In: KRAUZ-MOZER, B. – BOROWIEC, P. (red.): *Globalizacja – nieznośne podobieństwo?* Kraków : Wydawnictwo UJ, 2009, 470 s. ISBN 978-83-233-2630-4.
- FUCHS, J.: *Předpoklady nerelativizované etiky*. Praha : Krytal OP, 2007, 192 s. ISBN 978-80-85929-94-2.
- FULLER, L.L.: *Morálka práva*. Praha : OIKOYMENH, 1998, 230 s. ISBN 80-86005-65-8.

- GAŁAZKA, M.: Znaczenie „procesu lekarzy” przed amerykańskim trybunałem wojskowym nr 1 w Norymberdze dla prawnokarnej oceny eksperymentów badawczych. In: *Studia Prawnicze*. Lublin : KUL, 2020, č. 2. [cit. 2024.05.13.] <https://czasopisma.kul.pl/index.php/sp/article/view/5707/10984>.
- GASPARSKI, W.: *Biznes, etyka, odpowiedzialność*. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012, 584 s. ISBN 978-83-01-17530-6.
- GLOMBIK, K.: Antropologiczne podstawy etyki biznesu. In: *Studia Nauk Teologicznych*, PAN 6-7/2011-2012, 2014, 220 s. ISSN 1896-3226.
- GLUCHMANOVÁ, M. – GLUCHMAN, V.: *Učiteľská etika*. Prešov : Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, 2008, 233 s. ISBN 978-80-8068-808-0.
- GOCKO, J.: *Ekonomia a moralnosť*. Lublin : Redakcja Wydawnictw KUL, 1996, 396 s. ISBN 83-228-0572-1.
- GRENIUK, F.: Człowiek ośrodkiem życia społeczno-gospodarczego. In: *Roczniki Teologiczne*, 1991 – 1992, roč. 38 – 39, č. 3. ISSN 2353-7272.
- GROCHOLEWSKI, Z.: *Štúdie z procesného kánonického práva*. Spišská Kapitula : Kňazský seminár biskupa Jana Vojaššáka, 1995, 246 s. ISBN 80-7142-032-8.
- HARARI, Y.N.: *21 lekcji na XXI wiek*. Kraków – Wydawnictwo Literackie, 2018, 456 s. ISBN 978-83-08-08312-3.
- HAŠKOVCOVÁ, H.: *Manuálek o etice a vstřícném chování*. Praha : Galén, 1998, 96 s. ISBN 80-85824-87-6.

- HERBUT, J.: *Nauka*. In: HERBUT, J. – KAWALEC, P.: *Słownik terminów naukoznawczych. Teoretyczne podstawy naukoznawstwa*. Lublin : Wydawnictwo Lubelskiej Szkoły Biznesu, 2009, 81 s. ISBN 978-83-61671-13-8.
- CHYROWICZ, B.: Argumentacja we współczesnych debatach bioetycznych. In: GALEWICZ, W. *Etyczne i prawne granice badań naukowych*. Kraków : Universitas, 2009, 251 s. ISBN 978-83-242-1436-5.
- CHYROWICZ, B.: *O sytuacjach bez wyjścia w etyce: dylematy moralne: ich natura, rodzaje i sposoby rozstrzygnięcia*. Kraków : Znak, 2008, 439 s. ISBN 978-83-240-1067-7.
- Independent High-Level Expert Group on Artificial Intelligence set up by the European Commission: *Ethics Guidelines for Trustworthy Artificial Intelligence*. [cit. 2023.10.20.] https://ec.europa.eu/futurium/en/ai-alliance-consultation.1.html?gclid=Cj0KCQiAjMKqBhCgARIsAPDgWlyoJMjAti4fUWQCt5qbiA3hI5yH5IO_KVZWGdXj60JYsLCiWkhajrIaAsRfEALw_wcB.
- IWASIŃSKI, Ł.: Próba systematyzacji pojęcia konsumpcjonizmu. In: *Społeczeństwo i Polityka*, 2016, roč. 46, č. 1. ISSN 1733-8050.
- JAN PAWEŁ II.: *Adhortacja "Reconciliatio et Paenitentia"*. Città del Vaticano : Libreria Editrice Vaticana, 1984.
- JAN PAWEŁ II.: *Encyklika "Fides et ratio"*. Città del Vaticano : Libreria Editrice Vaticana, 1998.
- JAN PAWEŁ II.: *Encyklika "Laborem Exercens"*. Città del Vaticano : Libreria Editrice Vaticana, 1981.

- JAN PAWEŁ II.: *Encyklika "Sollicitudo Rei Socialis"*. Città del Vaticano : Libreria Editrice Vaticana, 1987.
- JAN PAWEŁ II.: *W służbie prawdy* [przemówienie do społeczności KUL – Lublin, 9.6.1987]. [cit. 2024.05.23.] https://www.kul.pl/w-sluzbie-prawdy,art_31153.html.
- JAROS, B.: Bariery i pozytywne tendencje w rozwoju zrównoważonej konsumpcji w Polsce. In: *Ekonomia i Środowisko*, 2016, roč. 57, č. 2. ISSN 0867-8898.
- JOHNSON, P.E.: *Spor o Darwina*. Praha : Navrat domů, 1996, 211 s. ISBN 80-85495-57-0.
- KARCZEWSKA, A.: Globalizacja i konsumpcjonizm jako uwarunkowania zmian i potencjalne źródła zagrożeń w sferze pracy. In: *Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie*, 2016, tom 2, nr. 24. ISSN 2083-1560.
- KATANA, K.: Istota jakości życia w koncepcji zrównoważonego rozwoju. In: *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej*. 2016, Seria: Organizacja i Zarządzanie z. 95, nr kol. 1961. ISSN 1641-3466.
- KOMISJA DO SPRAW ETYKI W NAUCE: *Kodeks Etyki Pracownika Naukowego* [Załącznik do uchwały nr 10/2012 Zgromadzenia Ogólnego PAN z dnia 13 grudnia 2012 r.].
- KOŘENEK, J.: *Lékařská etika*. Praha : Triton, 2004, 234 s. ISBN 80-7254-538-8.

- KRAPIEC, M.A.: Metafizyka. Ogólna teoria rzeczywistości. In: KRAPIEC, M.A.: *Wprowadzenie do filozofii*. Lublin : Redakcja Wydawnictw KUL, 1992, 494 s. ISBN 83-228-0256-0.
- KRAPIEC, M.A.: Transcendentalia i uniwersalia (próba ustalenia ich znaczeń). In: *Roczniki Filozoficzne*, 1959, vol. 7. no. 1.
- KRYK B.: Jakość życia w kontekście zrównoważonego rozwoju. In: *Trendy i wyzwania zrównoważonego rozwoju w XXI wieku*. Warszawa : Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur, 2012, Serie “Handel Wewnętrzny”, 311 s. ISSN 0438-5403.
- KRYSZEWSKI, W.: Uniwersytet. In: WOJNOWSKI, J.: *Wielka Encyklopedia PWN. T. 28*, Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2005, 584 s. ISBN 83-011-4363-0.
- KUSTERKA-JEFMAŃSKA, M.: Wysoka jakość życia jako cel nadrzędny lokalnych strategii zrównoważonego rozwoju. In: *Zarządzenie Publiczne 4(12)/2010. Zeszyty Naukowe Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego*, 2010. ISSN 1896-0200.
- LEWIS, C.S.: *K jádru křestanství*. Praha : Návrat, 1993, 155 s. ISBN 80-85495-19-8.
- LEWIS, C.S.: *Zničení člověka*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 1998, 61 s. ISBN 80-7192-360-5.
- LUKASH, S.: Rynek internetowy jako źródło rozwoju biznesu. In: *Journal of Modern Science*, tom 3/26/2015, s. 383 – 395. <https://www.jomswsge.com/pdf-81812-17219?filename=Increasing%20of%20employment.pdf>.

- ODERBERG, D.S.: Analytická morálna filozofia v 20. storočí. In: GLUCHMAN, V. – DOKULIL, M. (eds.): *Súčasná etická teória*. Prešov : PVT, 1998, 248 s. ISBN 80-88859-14-X.
- MARIAŃSKI, J. Godność ludzka jako wartość i sposoby jej uzasadniania w opinii młodzieży. In: *Zeszyty Naukowe KUL*. 62 (2019), nr 4 (248), s. 5 – 29. DOI <https://doi.org/10.31743/zn.2019.62.4.01>.
- MARTÍNEK, C.: *Cesta k solidaritě*. Trinitas : Svitavy, 1998, 336 s. ISBN 80-86036-07-3.
- MARYNIARCZYK, A.: Transcendentalia a poznanie metafizyczne. In: *Roczniki Filozoficzne*, 1991 – 1992. vol. 39-40. no. 1, s. 305 – 322.
- MAŚLOCH, P.: Globalizacja i jej wpływ na rozwój współczesnej cywilizacji. In: *Przedsiębiorczość a Współczesne Wyzwania Cywilizacyjne*. Kraków : Wydawnictwo "MiWa". nr. 1/2005, s. 17 – 26.
- MATĚJEK, J.: *Etické poradenství*. Praha : Stanislav Juhaňák – TRITON, 2021, 240 s. ISBN 978-80-755-3889-5.
- MISZTAL, W.: Praca i duchowość. In: *Studia Socialia Cracoviensia*, 5 (2013) nr 1 (8), s. 51 – 65. ISSN 2080-6604.
- MUNN, L.: The uselessness of AI ethics. In: *AI and Ethics*, vol. 3, no. 3 (2023), s. 869 – 877. DOI <https://doi.org/10.1007/s43681-022-00209-w>.
- NAGÓRNY, J.: *Posłannictwo chrześcijan w świecie. T. 1: Świat i wspólnota*. Lublin : Redakcja Wydawnictw KUL, 1998, 440 s. ISBN 83-228-0503-9.

- NEDUNGATT, G. – RUYSSSEN, G.: A Guide to the Eastern Code a Commentary on the Code of Canons of the Eastern Churches. Second Revised Edition. In: *KANONIKA* 10/2020, Roma, Edizioni Orientalia Christiana and Valore Italiano, 2020.
- NEMEC, M.: Princípy a zásady kánonického procesného práva. In: BRTKO, R. – ČUNDERLÍK ČERBOVÁ, V. – NEMEC, M. (eds.): *Prirodzené právo – jeho vývoj a prvky v rímskom a v kánonickom práve*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2014, 135 s. ISBN 978-80-7160-381-8.
- NOWOSAD, S. – WYROSTKIEWICZ, M.: Czyn ludzki. In: NAGÓRNY, J. – JEŻYNA, K.: *Jan Paweł II. Encyklopedia nauczania moralnego*. Radom : Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, 2005, 636 s.
- OLEJNIK, S.: *Teologia moralna fundamentalna*. Włocławek : Włocławskie Wydawnictwo Diecezjalne, 1998, 344 s. ISBN 83-850-8446-0.
- PAPEŽSKÁ RADA PRO SPRAVEDLNOST A MÍR: *Kompendium sociální nauky církve*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2008, 534 s. ISBN 978-80-7195-014-1.
- PAPIESKA RADA IUSTITIA ET PAX: *Kompendium Nauki Społecznej Kościoła*. Kielce : Jedność, 2005, 639 s. ISBN 83-7442-053-7.
- PAWEŁ VI.: *Encyklika "Populorum progressio"*. Città del Vaticano : Libreria Editrice Vaticana, 1967.

- PEGORARO, R. – CURZEL, E.: Rome call for AI Ethics: the birth of a movement. In: *Medicina y ética*, vol. 34, no. 2 (2023). ISSN 2594-2166.
- PETRO, M. (ed.): *Etické hodnoty – všestranný a trvalý rozvoj spoločnosti*. Prešov : PU v Prešove vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity, 2024, 216 s. ISBN 978-80-555-3280-6.
- PIEPER, J.: *Ctnosti*. Praha : Česká křesťanská akademie, 2000, 159 s. ISBN 80-85795-35-4.
- PONTIFICAL ACADEMY FOR LIFE, MICROSOFT, IBM, FAO, & ITALIAN MINISTRY OF INNOVATION.: *Rome Call for AI Ethics*. (2020, February 28). https://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_academies/acdlife/documents/rc_pont-acd_life_doc_20202228_rome-call-for-ai-ethics_en.pdf.
- POPKO, I.: *Generacja Z ma dość życia w stresie i presji. „Snail Girl” to nowy wzorzec*. (20. 10. 2023) <https://sukces.rp.pl/spoleczenstwo/art39228611-generacja-z-ma-dosc-zycia-w-stresie-i-presji-snail-girl-to-nowy-wzorzec>.
- POSPÍŠIL, C.V.: *Teologie služby*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2002, 214 s. ISBN 80-7192-748-1.
- PUZIOVÁ, K. – ŠOLTYS, D.: Miesto a význam základných hodnôt sudcovskej etiky v predpokladoch pre výkon funkcie sudcu. In: *Štát a právo*. Banská Bystrica : Univerzita Matej Bela v Banskej Bystrici Právnická fakulta, 1(2023), s. 32 – 40. DOI <https://doi.org/10.24040/sap.2023.10.1.32-40>.

- RADOMSKA E.: Rozwój gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego w aspekcie dynamicznych zmian w otoczeniu zewnętrznym na przykładzie Wielkiej Brytanii. In: *Myśl Ekonomiczna i Polityczna*. nr 1 (64) (2019), s. 114 – 146. DOI 10.26399/meip.1(64).2019.05/e.radomska.
- RIDLEY, M.: *Červená královna*. Praha : Nakladatelství Mladá fronta, 1999, 328 s. ISBN 978-80-2040-825-9.
- SCHELER, M.: *Person and Self-Value: Three Essays*. Dordrecht – Boston – Lancaster : Martinus Nijhoff Publishers, 1987, 201 s. ISBN 90-247-3380-4.
- SIRE, W.J.: *Za novými světy. Průvodce světovými názory*. Praha : Návrat, 1993, 164 s. ISBN 80-8549-517-1.
- SLÁDEK, K.: *Spiritualita lékařů a bioetika*. Praha / Kroměříž : Triton, 2021, 192 s. ISBN 978-80-7553-966-3.
- SOBÓR WATYKAŃSKI II.: Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym “Gaudium et spes”. In: SOBÓR WATYKAŃSKI II.: Konstytucje, dekryty, deklaracje. Tekst polski – nowe tłumaczenie. Poznań : Pallotinum, 2002.
- SROKA, R.: Modele i warunki rozwoju etyki sztucznej inteligencji w biznesie. In: *Prakseologia*, nr 161/2019, s. 271 – 290. DOI 10.7206/prak.0079-4872_2015_160_27.
- SWIEŻAWSKI, S.: *Dzieje europejskiej filozofii klasycznej*. Warszawa – Wrocław : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2000, 955 s. ISBN 83-011-3188-8.
- ŠAFFA, G.: *O evolúcií morálky alebo o tom, prečo sa vyplatí byť dobrý*. (9.7.2020) In: <https://dennikn.sk/blog/840206/o-evolucii-moralky-alebo-o-tom-pre-co-sa-vyplati-byt-dobry/>.

- ŠOLTĚS, R.: Štyri princípy sociálneho spolužitia v súčasnej dobe podľa pápeža Františka. In: *Verba Theologica*, vol. 20, no. 1 (2021). ISSN 1336-1635.
- THACKER, J.: *The Age of AI: Artificial Intelligence and the Future of Humanity*. Grand Rapids : HarperChristian+ORM, 2020, 191 s. ISBN 978-0-310-35764-3.
- TURČAN, M.: *Etické dimenzie teórií práva*. Druhé prepracované vydanie. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2022, 125 s. ISBN 978-80-7160-654-3.
- VÁCHA, M. – KÖNIGOVÁ, R. – MAUER, M.: *Základy moderní lékařské etiky*. Praha : Portál, 2012, 312 s. ISBN 978-80-7367-780-0.
- VLADYKOVÁ, L.: *Evolučná etika, vybrané problémy a výzvy*. Košice : UPJŠ v Košiciach, 2018, 215 s. ISBN 978-80-8152-652-7.
- WEISCHEDEL, W.: *Skeptická etika*. Praha : Oikoyomenh, 1999, 166 s. ISBN 80-86005-84-4.
- WOJTYŁA, K.: *Elementarz etyczny*. Lublin : Towarzystwo Naukowe KUL, 1983, 109 s.
- WITEK, S.: Wartość. In: WITEK, S.: *Słownik Terminologiczny Nauk Moralnych (Dok.)*. In: *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*, 1976, vol. 32.
- WYROSTKIEWICZ, M: Co to jest czyn ludzki i dlaczego warto się nim zajmować?. In: *Katecheta*, 2012, vol. 56, no. 10, s. 61 – 63. ISSN 0209-1291.
- WYROSTKIEWICZ, M.: *Ekologia ludzka. Osoba i jej środowisko z perspektywy teologicznomoralnej*. Lublin : Wydawnictwo KUL, 2007, 206 s. ISBN 978-83-7363-436-1.

- WYROSTKIEWICZ, M.: Ekologia i teologia: w poszukiwaniu płaszczyzny porozumienia. In: *Memoranda. Wiadomości Archidiecezji Lubelskiej*. 2004, no. 1, s. 299 – 309. ISSN 2353-7418.
- WYROSTKIEWICZ, M.: Kiedy czyn jest zły i jakie to ma znaczenie?. In: *Katecheta*, 2012, vol. 56, no. 12, s. 61 – 63. ISSN 0209-1291.
- WYROSTKIEWICZ, M.: *Osoba i środowisko: Studia teologiczno-ekologiczne*. Lublin : Towarzystwo Naukowe KUL, 2019, 250 s. ISBN 978-83-7306-916-9.
- ZADROGA, A.: *Współczesne ujęcia etyki biznesu w Polsce. Próba oceny z perspektywy teologii moralnej*. Lublin : KUL Lublin, 2009, 256 s. ISBN 978-83-7363-917-1.